

УДК 339.926
JEL: F020, F210

К. Маркевич, здобувач

Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА НАДХОДЖЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті розглянуто теоретичні підходи взаємовпливу інтеграційних процесів та надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ). На прикладі країн Вишеградської групи виявлено, що членство країн у регіональному інтеграційному угрупованні є одним з факторів, який робить позитивним вплив на залучення ПІІ і є вагомим аргументом на користь поглиблення економічної взаємодії держав. Додатково проаналізовано інвестиційні механізми та методи залучення ПІІ у країнах даного угруповання, які роблять їх інвестиційно привабливими. Проаналізовано поточний стан надходження ПІІ до економіки України та обґрунтовано перспективність їх подальшого надходження у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС.

Ключові слова: *прямі іноземні інвестиції; інтеграційні процеси; регіональні інтеграційні угоди; Вишеградська група; Україна; інвестиційна привабливість; конкурентоспроможність.*

Постановка проблеми. ПІІ відіграють багатогранну позитивну роль в економіці приймаючої країни, надаючи їй нові конкурентні переваги: державні бюджети отримують додаткові доходи від приватизації, рентних платежів та сплати податків; покриваються (повністю або значною мірою) хронічні дефіцити рахунку поточних операцій, що уберігає країну від валютних криз. Разом з ПІІ країни-експортери переносять до приймаючої країни технології і т. зв. "невловимі активи": знання, сучасний організаційний і управлінський досвід. Завдяки цьому покращуються показники ефективності економіки – продуктивність праці та ефективність використання капіталу.

У зв'язку з активним проходження інтеграційних процесів у світі суттєвого значення набуває аналіз регіональних інтеграційних угруповань (блоків, угод) (PIU). У світлі минулорічного підписання Угоди про асоціацію з ЄС дана тема для України є досить актуальною, оскільки важливо виявити, якими будуть перспективи подальших надходжень ПІІ. Допомогти у цьому дозволить аналіз впливу приєднання країн Вишеградської групи до інтеграційного угруповання на надходження ПІІ.

Аналіз останніх публікацій. Теоретичні засади формування регіональних інтеграційних об'єднань країн, а також питання розвитку інвестиційних процесів у міжнародних економічних відносинах досить ґрунтовно досліджено у працях зарубіжних та вітчизняних учених, серед яких варто виділити Б. Балласа, Б. Блонігена, Дж. Даннінга, Е. Гелпмена, М. Лешера, Дж. Маркузена, О. Рогача, О. Шниркова, О. Семак, І. Турлай, О. Кузнєцова, О. Пашенко та ін. Також, вивченню наслідків впливу регіональної інтеграції на ПІІ приділяють увагу експерти таких міжнародних організацій, як ЮНКТАД, ЄБРР та ОЕСР.

Невирішені частини загальної проблеми. Не дивлячись на суттєвий науковий доробок у питанні впливу інтеграційних процесів на економічну динаміку країн, в Україні досі не існує єдиної думки серед науковців та експертів стосовно ролі процесу регіоналізації у забезпеченні притоку ПІІ до України. Відповідно, питання впливу РІУ на залучення ПІІ до національної економіки потребує подальшого дослідження.

Метою статті є визначення основ інвестиційної політики держави з урахуванням інтеграційних процесів, аналіз та обґрунтування впливу економічної інтеграції на надходження ПІІ на прикладі країн Вишеградської групи, а також формування висновків для України з урахуванням підписання Угоди про асоціацію з ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку світового фінансового ринку характеризується специфічними якісними ознаками – стрімким розвитком міжнародного ринку капіталів та посиленням ролі ПІІ. Підтвердженням цієї тези є доповідь ЮНКТАД про світові інвестиції 1997 року [13], де роль транснаціональних корпорацій (ТНК) – основних суб'єктів здійснення закордонної інвестиційної діяльності – та ПІІ як головних компонентів глобалізації визначається наступним чином: "у результаті підвищення рівня лібералізації інвестиційної політики та технологічних досягнень, ПІІ ТНК відіграють все більшу роль в об'єднанні багатьох національних економік і створенні інтегрованої інтернаціональної виробничої системи – виробничого ядра глобалізованої світової економіки".

Вибір ПІІ у якості об'єкта дослідження пов'язаний, насамперед, з тим, що вони:

- є одним з основних способів передачі сучасних технологій та обладнання;
- виступають у ролі найбільш безпечного виду інвестування, оскільки не утворюють боргових зобов'язань;
- слугують джерелом додаткових робочих місць і виробництв, що забезпечують надходження податків до державного бюджету.

Однією з тенденцій сучасного етапу розвитку міжнародних економічних відносин є інтеграційні процеси, що відбуваються на європейському континенті. Регіональні інтеграційні угруповання перетворилися в останні десятиліття на один з основних факторів розвитку світового господарства. Особливо актуальним у цьому контексті стало вивчення інвестиційних стратегій країн у

рамках економічної інтеграції. У нашому випадку розглянемо теоретичні та практичні аспекти впливу РІУ на надходження ПІІ.

Теоретичні засади формування регіональних інтеграційних об'єднань та проблем інвестиційних процесів у цьому контексті визначено у підході, що базується на положеннях еkleктичної парадигми Дж. Даннінга, моделі капіталу знань Дж. Маркусена та моделі просторового розподілу ПІІ Б. Блонігена. На відміну від наявних теоретичних концепцій ПІІ, цей підхід враховує передумови залучення інвестицій та інтеграційну складову, що дозволяє виявити взаємозв'язок між інтеграцією та надходженням ПІІ (табл. 1).

Таблиця 1

Теоретичні концепції ПІІ, що враховують інтеграційний аспект

Концепція	Автор(и)	Узагальнення
Еkleктична парадигма (OLI)	Дж. Данінг (1981 р.)	Обсяг ПІІ визначається трьома складовими: переваги власності; переваги інтернаціоналізації; переваги місця здійснення інвестицій.
Модель капіталу знань	Е. Гелпмен (1984 р.) Дж. Маркусен (1995 р.)	Модель розкриває передумови прямого іноземного інвестування, завдяки акцентуванню уваги на особливостях капіталу знань. Модель пов'язує передумови здійснення ПІІ з характеристиками двох країн, між якими відбувається рух інвестиційних потоків.
Модель просторового розподілу ПІІ	Б. Блоніген, Р. Девіс, Г. Уоделл, Х. Нотон (2001 р.)	При здійсненні ПІІ компанія виходить з особливостей країни, що розташовується по сусідству з цільовою країною інвестування.

Джерело: Складено автором за даними:[5, 6, 10]

Зазначимо, що іноземний інвестор, роблячи вибір на користь тієї чи іншої країни-члена РІУ у якості місця розміщення ПІІ, виходить з міркувань мінімізації своїх витрат, пов'язаних зі створенням і функціонуванням виробничого підприємства в країні-реципієнті. При цьому, враховуються такі чинники: розмір цільового ринку інвестування, наявність ефектів агломерації у регіоні, особливості зовнішньоторговельного регулювання відносно країни інвестора, рівень бюрократизації, простота і чіткість адміністративних процедур, передбачуваність і ефективність правового та інституціонального середовища, якість інфраструктури тощо. Одночасно, наявність нерівномірності вище вказаних чинників призводить до нерівномірності розподілу ПІІ у межах інтеграційного угруповання. Остання обставина може стати причиною посилення конкуренції між країнами-учасницями РІУ за залучення ПІІ.

Регіональна інтеграція, як правило, веде до нарощування ПІІ у результаті відкриття секторів для інвестицій і зближення правил регулювання режиму

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – № 1(30)

інвесторів. У цьому контексті найбільшими стають потоки внутрішньорегіональних ПІІ. Останні, як правило, починають зростати в результаті скасування інвестиційних обмежень або зниження транзакційних витрат (наприклад, завдяки усуненню торговельних бар'єрів між державами-членами). Своєю чергою зовнішньорегіональні ПІІ можуть зростати у результаті збільшення розміру ринку, або завдяки імпортозамінним ефектам, коли регіональна економічна інтеграція передбачає зовнішні бар'єри для торгівлі (тобто ПІІ як засіб обходу тарифів) [2]. Більш конкретний опис впливу регіональної інтеграції на потоки ПІІ відображено у табл. 2., що пояснює механізми взаємодії реалізації регіональної економічної інтеграції та ПІІ.

Таблиця 2

Механізми взаємодії реалізації регіональної економічної інтеграції та ПІІ

Механізми	Вплив на внутрішньорегіональні потоки ПІІ	Вплив на приплив ПІІ у даний регіон
Положення регіональних угод стосовно лібералізації та/або захисту інвестицій	Створюють можливості/заохочують зростання інвестицій, включаючи інвесторів з третіх країн за межами даного регіону, що вже працюють у ньому	Дають можливість/заохочують розширення вкладень інвесторів з третіх країн, що ще не працювали у даному регіоні
Положення регіональних угод щодо інтеграції торгівлі та ринків	Створюють можливості реорганізації виробництва на регіональному рівні, включаючи залучення інвестицій та їх вилучення	Залучають нові інвестиції з третіх країн у результаті розширення ринків, у т.ч. у межах глобальних виробничих систем
Політика, що не прямо впливає зі здійснення регіональних угод	Заохочує інвестиції на основі зниження транзакційних витрат і суб'єктивних оцінок ризику	Створює можливість/заохочує розширення припливу інвестицій, якщо узгодження охоплює інвестиційні регламентації, що поширюються на інвесторів з третіх країн
Розширення загально регіональних інвестиційних проєктів як результат або ціль регіональних угод	Створює нові можливості вкладення інвестицій	Створює нові можливості вкладення інвестицій

Джерело: Складено автором на основі [4]

Про переважно позитивний вплив регіональної економічної інтеграції (вироблення загальних інвестиційних положень країн, що інтегруються; реалізація спільних проєктів і заходів, сприяючих збільшенню залучення

інвестицій країнами-членами РІУ; подальше поглиблення економічної взаємодії; посилення конкуренції між фірмами та країнами інтеграційного угруповання) на залучення внутрішньо-і зовнішньорегіональних ПІІ у рамках інтеграційного угруповання свідчить досвід країн Вишеградської групи.

У результаті проведення реформ країнами Вишеградської групи, відповідно до рекомендацій міжнародних фінансових організацій, а саме приватизації державної власності, до країн відбувся значний приплив ПІІ. За відсутності інвестиційного досвіду і низької конкурентоспроможності на ринках ЄС, країни Вишеградської групи на початку своєї інвестиційної діяльності взяли за основу принцип "сусідства" [1, с.41]. Відтак, основна частка ПІІ (близько 60%) надходила до даної групи країн з ЄС. У результаті, західноєвропейські інвестори почали розглядати країни Вишеградської групи як перспективні ринки вкладення капіталів. До того ж, завдяки своєму вигідному розташуванню, країни стали плацдармом для виробництва. Так, більш низька порівняно з промислово розвиненими країнами вартість кваліфікованої робочої сили, електроенергії та інших ресурсів стимулювали ТНК до розміщення своїх виробництв. Сьогодні в даних країнах представлені світові гіганти автоіндустрії: концерни "Volkswagen" (Угорщина, Польща, Словаччина, Чехія), "Fiat" (Польща), "General Motors" (Угорщина, Польща), "Renault SA" (Польща, Румунія), "Daewoo" (Польща, Румунія, Чехія) та ін.

Для того, аби побачити зростаючу тенденцію у динаміці припливу ПІІ, доцільно розглядати два періоди – до і після приєднання цих країн до ЄС (рис. 1, 2).

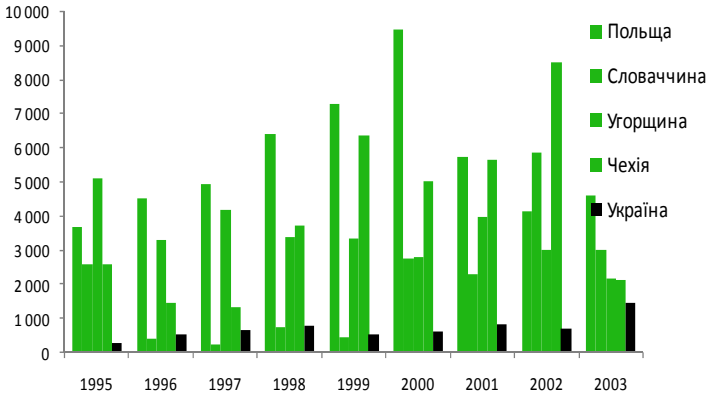

Рис. 1. Припливи ПІІ до країн Вишеградської групи, 1995-2003, \$ млрд

Так видно, що саме після приєднання країн до ЄС, надходження ПІІ почали стрімко зростати, єдине, надходження по окремих країнах суттєво різнилися.

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – № 1(30)

Найбільшим реципієнтом протягом багатьох років залишалася, за виключенням 2012-2013рр., Польща.

Сумарний обсяг залучених ПІІ до країн Вишеградської групи у 2013р. склав \$557,860 млрд, що становить близько 6% надходжень ПІІ до країн Європи. Лідером серед даних країн по залученню ПІІ стала Польща, де обсяг залучених ПІІ склав 252,037 \$млрд (45,2% від усього обсягу залучених ПІІ до країн Вишеградської групи). Найбільшими інвесторами країн даної групи прийнято вважати країни ЄС, головним чином, "старі" країни-члени. Найбільший обсяг акумульованих ПІІ надійшло з Бельгії, Нідерландів, Люксембургу, Німеччини та Португалії. В окремих країнах відносно суттєва частка припадає на США та Японію. Що стосується України, то за роки незалежності вона акумулювала \$78,719 млрд, що є нижче середнього показника по країнах Вишеградської групи, проте вище за показник Словаччини (\$58,832 млрд).

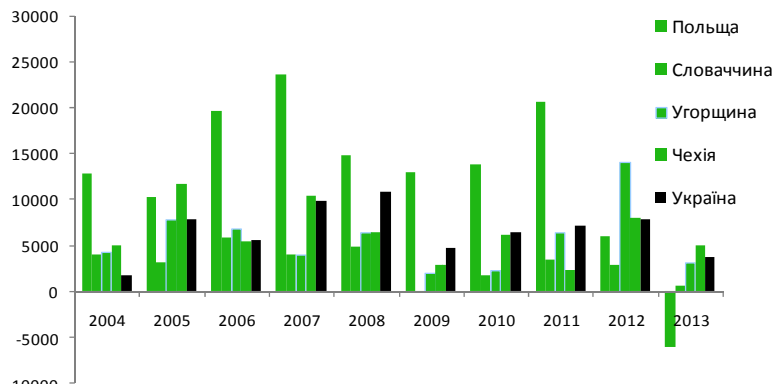

Рис. 2. Припливи ПІІ до країн Вишеградської групи, 2004-2013, \$ млрд

Розширення прямого іноземного інвестування до країн Вишеградської групи відбувалося не лише завдяки приєднанню країн до ЄС, але й завдяки наполегливій роботі у частині поглиблення лібералізації національних інвестиційних режимів та використання значного арсеналу механізмів та методів стимулювання притоку ПІІ. (табл. 3). Важливою територіальною формою залучення ПІІ стали технологічні та індустриальні парки. Завдяки їм почався процес прискореного розвитку відсталих районів. Загалом, розвиток індустриальних та науково-технологічних парків в країнах Європи розпочався з введенням Лісабонської стратегії розвитку (згідно якої 3% бюджету країн-членів спрямовується на НДДКР. З метою забезпечення технологічної безпеки держави особливе значення надається фінансуванню високотехнологічних напрямків, таких як нанотехнології, гена інженерія, інформаційні технології, біотехнології) та стратегії "Європа 2020".

Таблиця 3

Інвестиційні механізми привабливості країн Вишеградської групи

Чехія	Інвестори можуть отримати наступну фінансову підтримку: інвестиційні стимули, субсидування з фондів ЕС, податкові пільги на НДДКР, матеріальна підтримка при створенні нових робочих місць, навчання, проведення тренінгів, пільгова ставка на корпоративний податок, передача державної земельної ділянки, а також надання земельних ділянок оснащених необхідною інфраструктурою за пільговими цінами. Максимальний рівень державної підтримки може становити 40% (30% у Південно-Західному регіоні) від загальних витрат. Податкові пільги строком на 10 років, що надаються при створенні нових робочих місць та підвищення рівня людського капіталу, а також при придбанні земельних ділянок. Такі пільги надаються для інвесторів, які вирішили інвестувати близько €1,8 млн. у будь-якому з розвинених регіонів, або для тих, хто інвестує близько €1 млн. у депресивні регіони.
Польща	Фінансова підтримка здійснюється через фонди ЕС, "Національну програму підтримки інвестицій" (підтримка надається за наступними напрямками: створення нових робочих місць, а також нових інвестицій. Так, на створення одного робочого місця у секторі біотехнологій, авіації, автомобілебудування, електроніки надається від €800 до €3900. У частині інвестиційних пільг надається допомога у вигляді 2%-12,5% від усіх витрат), що мають особливе значення для польської економіки у 2011-2020рр.; звільнення від податку на прибуток у СЕЗ, звільнення від податку на нерухомість, пільговий режим на відрахування податків з придбання нових технологій
Словаччина	Фінансова допомоги надається у вигляді грошових надходжень, часткових податкових пільг, допомоги при створенні нових робочих місць – певний відсоток від витрат на заробітну плату нового працівника, надання інвестору державного/муніципального майна на пільгових умовах. Також можливе відшкодування витрат у частині придбання земельної ділянки, технічного обладнання, устаткування, нематеріальних активів – ліцензій, ноу-хау тощо. Самі гранти мають бути узгоджені з урядом Словаччини і можуть бути встановлені в межах допомоги ЕС. Найбільший обсяг допомоги може становити 50% усіх витрат, проте цей відсоток залежить від регіону.
Угорщина	В країні надаються стимули у наступних формах: державні "VIP субсидії" при вкладенні від €10 млн. та створенні від 50 робочих місць у компанії в залежності від регіону країни; пільги при навчанні та підвищенні рівня кваліфікації; субсидії, що виділяються з державного бюджету і направлені на заохочення співпраці бізнесу з університетами, дослідними інститутами у сфері НДДКР; фінансування з фондів ЕС; податкові пільги: зниження на 80% ставки корпоративного податку протягом наступних 10 років після вкладення інвестицій в залежності від створення необхідної кількості робочих місць, витрат на заробітну плату та самого рівня інвестицій.

Джерело: Складено автором на основі [8, 9, 11, 12]

Зауважимо, що перераховані вище методи та інструменти інвестиційної політики, спрямовані на активізацію процесу залучення ПІІ, мають стратегічні цілі. Пільгові умови надаються саме тим інвестиціям, які роблять реальний внесок у національну економіку – завершення ринкової реструктуризації, придбання новітніх виробничих технологій, скорочення безробіття, забезпечення економічного зростання, інтеграція у світову економіку. Досвід розвитку економічної взаємодії держав ЄС, показав, що їх участь в інтеграційних процесах, включаючи перехід до глибших форм інтеграції створила умови для підвищення інвестиційної привабливості країн. Єдине, не варто випускати з уваги наступне: на початкових стадіях надходження ПІІ можуть прослідковуватися високі імпортні потреби підприємств з іноземним капіталом і це може негативно відобразитися на зовнішньоторговельному балансі приймаючої країни.

Проаналізувавши на прикладі Вишеградської групи вплив регіональної економічної інтеграції на надходження ПІІ, спробуємо визначити перспективи надходження ПІІ до України у світлі минулорічного підписання нашою країною Угоди про асоціацію з ЄС.

Зазначимо, що протягом усіх років незалежності України, проблемі іноземного інвестування приділялася особлива увага: на нестачу іноземного капіталу вказували усі уряди наголошуючи, що він є "фундаментом" реструктуризації економіки. Проте до сьогодні не видно чинників, які б змогли покращити інвестиційні позиції нашої держави. До того ж, усе підкріплюється макроекономічним гальмуванням, невпевненістю у стійкості споживчого попиту, постійною девальвацією національної валюти, низькою продуктивністю та високою енерговитратністю економіки, а головне, станом війни, у якому вже довгий час перебуває наша країна. Проте, єдиним "спасінням" сьогодні виступає Угода про асоціацію з ЄС та бажання країни стати повноправним членом ЄС.

Минулого року Україна підписала Угоду про асоціацію з ЄС, що є одним з етапів економічної інтеграції до Європейського Співтовариства. Відповідно, після введення у дію Угоди, а саме положень про усунення тарифних бар'єрів у взаємній торгівлі країн-учасниць, існує ймовірність збільшення обсягу зовнішньорегіональних інвестицій, що спрямовуються в інтеграційне угруповання, а також зростання внутрішньорегіональних вертикальних інвестицій [3, с.183] (вертикальними є ПІІ в галузі, що належать до різних стадій виробництва окремого продукту. Надають змогу "підприємству-інвестору" замінити окремі частини систем виробництва та збуту у межах самого підприємства). Водночас лібералізація взаємної торгівлі призведе до скорочення припливу внутрішньорегіональних горизонтальних ПІІ (горизонтальними є ПІІ, що здійснюються з метою експансії у виробництві того самого чи схожого товару за кордоном у країні, що приймає капітал, але в межах однієї галузі) або навіть викличе репатріацію іноземних активів і відтік інвестицій з інтегровального регіону. Таким чином, інвестиційний ефект у результаті усунення тарифних бар'єрів між Україною та країнами-членами ЄС

залежатиме від того, наскільки значимою виявиться лібералізація взаємної торгівлі. Вплив лібералізації взаємної торгівлі на приплив ПІІ залежатиме, по-перше, від мотивів прямого іноземного інвестування, а також від виду інвестицій, що залучаються – внутрішньорегіональні (що надходять від країн-учасниць PIU) або зовнішньорегіональні.

Можна припустити, що надходження ПІІ до України у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС будуть мати різну направленість. Безперечно, привалювати мають саме ПІІ з ЄС, однак відкидати ідею надходження ПІІ з інших країн не можна, адже багато країн, за рахунок інвестування в українську економіку, бажають вийти на європейські ринки. З урахуванням результатів проведеного аналізу можна запропонувати наступні рекомендації стосовно підвищення інвестиційної привабливості України в умовах підписання Угоди про асоціацію з ЄС, а саме: гармонізація Україною інвестиційного правового режиму з урахуванням європейської практики; посилення спільної роботи України з країнами ЄС, що спрямована на збільшення залучення ПІІ; створення реальних механізмів інвестиційної привабливості (фіскальні та фінансові). Реалізація даних рекомендацій за умови поліпшення внутрішнього інвестиційного клімату України (у т.ч. підвищення рівня її економічної свободи) та виходу зі стану війни, буде сприяти підвищенню надходження ПІІ до її економіки.

Література

1. Кузнецов А.В. Прямые иностранные инвестиции: "эффект соседства" / А.В. Кузнецов // Мировая экономика и международные экономические отношения – 2008. – №9 – С. 40-49.
2. Семак Е. Воздействие экономической интеграции на привлечение прямых иностранных инвестиций в страны-члены региональных группировок [Электронный ресурс] / Е. Семак, И. Турлай // Журнал международного права и международных отношений – 2011. – №2. – Режим доступа: <http://evolutio.info/content/view/1839/232/>
3. Пащенко О.В. Роль регіональних торговельних угод у формуванні національних інвестиційних стратегій країн з відкритою економікою / О.В. Пащенко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 122 (частина 1) – 2014. – С. 179-187.
4. Региональная интеграция и прямые иностранные инвестиции в развивающихся странах и странах с переходной экономикой [Электронный ресурс]// ЮНКТАД, Декабрь 2012. – Режим доступа: http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ciimem4d2_ru.pdf
5. Blonigen B. The Effects of Direct Foreign Investment on Local Communities / B. Blonigen, D. Figlio // Working Paper №7274, National Bureau of Economic Research, Cambridge – 1999, July – 25 p.
6. Dunning J. H. Multinational Enterprises and the Global Economy – Wokingham: Addison-Wesley, 1993 – 687 p.
7. Foreign Direct Investment flows and stocks, UNCTAD. [Electronic resource] . – Access mode: <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>
8. Invest in Slovakia. Slovak Investment and Trade Development Agency. [Electronic resource]. – Access mode:[http://www.mzv.sk/App/WCM/ZU/taipeiseku/main.nsf/vw_ByID/ID_DF628447E0D55943C1257A600026E54B_SK/\\$File/Invest%20in%20Slovakia.pdf](http://www.mzv.sk/App/WCM/ZU/taipeiseku/main.nsf/vw_ByID/ID_DF628447E0D55943C1257A600026E54B_SK/$File/Invest%20in%20Slovakia.pdf)

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – № 1(30)

9. Investment Incentives. Polish Information and Foreign Investment Agency. [*Electronic resource*]. – Access mode: http://www.paiz.gov.pl/governmental_grants
10. Markusen J. R. Trade Versus Investment Liberalization / J. R. Markusen // Working Paper № 6231, National Bureau of Economic Research, Cambridge – 1997 – 26 p.
11. Taxation and Investment in Czech Republic 2014: Reach, relevance and reliability. Deloitte. [*Electronic resource*]. – Access mode: <http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-czechrepublicguide-2014.pdf>
12. Why invest in Hungary? Investment Guide Hungary 2014. Hungarian Investment and Trade Agency. [*Electronic resource*]. – Access mode: file:///C:/Users/markevych/Downloads/Investing_Guide_2014.pdf
13. World Investment Report 1997: Transnational Corporations, Market Structure and Competition Policy // United Nations Publication, United Nations Conference on Trade and Development, New York and Geneva – 382 p.

References

1. Kuznecov A.V. Prjamyje inostannnye investicii: "jeffekt sosjedstva" / A.V. Kuznecov // Mirovaja jekonomika i mezhdunarodnye jekonomicheskie otnoshenija – 2008. – №9 – S. 40-49.
2. Semak E. Vozdejstvie jekonomicheskoj yntegracyy na pryvlechenye prjamyh ynostrannyh ynvestycij v strany-chleny regional'nyh gruppyrovok / E. Semak, Y. Turlaj // Zhurnal mezhdunarodnogo prava y mezhdunarodnyh otnoshenij – 2011. – №2. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupa: <http://evolutio.info/content/view/1839/232/>
3. Pashhenko O.V. Rol' regional'nyh torgoveln'nyh ugod u formuvanni nacional'nyh investycijnyh strategij krajn z vidkrytoju ekonomikoju / O.V. Pashhenko // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn. Vypusk 122 (chastyna 1) – 2014. – S. 179-187.
4. Regional'naja yntegracija y prjamie ynostrannnye ynvestycyy v razvyvajushyhysja stranah y stranah s perehodnoj ekonomikoju // JuNKTAD, Dekabr' 2012. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupa: http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ciimem4d2_ru.pdf
5. Blonigen B. The Effects of Direct Foreign Investment on Local Communities / B. Blonigen, D. Figlio // Working Paper №7274, National Bureau of Economic Research, Cambridge – 1999, July – 25 p.
6. Dunning J. H. Multinational Enterprises and the Global Economy – Wokingham: Addison-Wesley, 1993 – 687 p.
7. Foreign Direct Investment flows and stocks, UNCTAD. [*Electronic resource*]. – Access mode: <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>
8. Invest in Slovakia. Slovak Investment and Trade Development Agency. [*Electronic resource*]. – Access mode: [http://www.mzv.sk/App/WCM/ZU/taipeiseku/main.nsf/vw_ByID/ID_DF628447E0D55943C1257A600026E54B_SK/\\$File/Invest%20in%20Slovakia.pdf](http://www.mzv.sk/App/WCM/ZU/taipeiseku/main.nsf/vw_ByID/ID_DF628447E0D55943C1257A600026E54B_SK/$File/Invest%20in%20Slovakia.pdf)
9. Investment Incentives. Polish Information and Foreign Investment Agency. [*Electronic resource*]. – Access mode: http://www.paiz.gov.pl/governmental_grants
10. Markusen J. R. Trade Versus Investment Liberalization / J. R. Markusen // Working Paper № 6231, National Bureau of Economic Research, Cambridge – 1997 – 26 p.
11. Taxation and Investment in Czech Republic 2014: Reach, relevance and reliability. Deloitte. [*Electronic resource*]. – Access mode: <http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-czechrepublicguide-2014.pdf>

12. Why invest in Hungary? Investment Guide Hungary 2014. Hungarian Investment and Trade Agency. [Electronic resource]. – Access mode: file:///C:/Users/markevych/Downloads/Investing_Guide_2014.pdf

13. World Investment Report 1997: Transnational Corporations, Market Structure and Competition Policy // United Nations Publication, United Nations Conference on Trade and Development, New York and Geneva – 382 p.

Е.Л. Маркевич, соискатель

Национальный институт стратегических исследований при президенте Украины

ВЛИЯНИЕ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ НА ПОСТУПЛЕНИЕ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ВЫВОДЫ ДЛЯ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены теоретические подходы взаимовлияния интеграционных процессов и притока прямых иностранных инвестиций (ПИИ). На примере стран Вышеградской группы выявлено, что членство стран в региональной интеграционной группировке является одним из факторов, который оказывает положительное влияние на привлечение ПИИ и является весомым аргументом в пользу углубления экономического взаимодействия государств. Дополнительно проанализированы инвестиционные механизмы и методы привлечения ПИИ в странах данной группировки, которые делают их экономики инвестиционно привлекательными.

Проанализировано текущее состояние поступления ПИИ в экономику Украины и обоснованно перспективность их дальнейшего поступления в связи с подписанием Соглашения об ассоциации с ЕС.

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции; интеграционные процессы; региональные интеграционные соглашения; Вышеградская группа; Украина; инвестиционная привлекательность; конкурентоспособность

K.L. Markevych, External PhD student,
The National Institute for Strategic Studies

INTEGRATIONAL PROCESS' INFLUENCE ON FOREIGN DIRECT INVESTMENTS INFLOW: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND CONCLUSIONS FOR UKRAINE

The article reviews the theoretical approaches of mutual influence of integration processes and foreign direct investments (FDI) inflow. Through the example of the Visegrad Group it was identified that the regional integration membership is one of the factors that has a positive impact on FDI inflow, and it is an important argument in favor of deepening economic cooperation between countries. Additionally, investment mechanisms and methods of FDI attractiveness in these countries that make their (its) economies more investment-attractive are analyzed.

The current state of FDI inflow to the Ukrainian economy is analyzed and the prospects of their further inflow due to the EU-Ukraine Association Agreement are substantiated.

Key words: FDI integration processes; regional integration agreements; Visegrad Group; Ukraine; investment attractiveness; competitiveness